

## FRANSUZ TILINI O'QITISH VA RIVOJLANISHIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNI O'RNI

**Musoyeva Durdona Shaxobjon qizi**

*O'zbekiston Davlat Jahon tillari Universiteti Roman–german filologiyasi  
fakulteti Fransuz filologiyasi 2201 guruh talabasi.*

**Annotatsiya:** *Zamonaviy ta'limiy o'yinlar til o'rganuvchilar orasida sevimli ish turi hisoblanadi. O'ynash va o'rganish biz uchun qarama-qarshi holat sifatida ko'rinishi mumkin, lekin bu chet tilini o'rganish va o'rgatishning eng oson yo'lidir. O'ynash bolalarcha hech qachon jiddiy qabul qilinmaydi, ammo o'rganish jiddiy, ko'p mashaqqat talab qiladigan holat hisoblanadi. Har bir pedagog bilishi shart bo'lgan narsa shuki, o'yinlar bolalar miyasida, ijobiy taassurot qoldiradi va shu orqali bolada tilga qiziqish va muhabbat uyg'onadi. Ushbu maqolada, fransuz tilini o'qitish va rivojlanishida zamonaviy texnologiyalarni o'rni haqida fikr va mulohazalar yuritiladi.*

**Kalit so'zlar:** *fransuz tili, bolalar, nutq, o'rganish, texnologiyalar, ta'limiy o'yinlar, rivojlantirish, o'yin texnologiyasi.*

Har birimiz o'yinlar bolalar rivojlanishi uchun qanchalik muhim ahamiyat kasb etishini bilamiz va o'yinlar, shu bilan birgalikda qiziqarli videoroliklar nafaqat bolalarga, balki kattalarga ham tobora ko'proq ta'sir qilmoqda. Fransuz tili darslarida o'yinlar odatda, dars yakuniga hali bir necha daqiqa qolgan bo'lsa, bo'shliqni to'ldirish uchun ishlatiladi. Ammo chet tilini o'rganish birinchi navbatda, mashg'ulot bo'lib, unda mashq shakli sifatida zamonaviy texnologiyalar katta ahamiyatga ega. O'rganilgan materialni mashq qilish va qo'llash asosiy muammolardan biridir. Chet tilini o'rgatishda gap, faqat o'rganilayotgan tilni bilish emas, balki undan yetarlicha foydalana olishdir. Gans Aebli aytganidek, "Mashq qilish-takrorlash demakdir".

Unutishga qarshi kurashish kerak, o'rganilgan narsalarni mustahkamlash va uni avtomatlashtirish kerak. Agar nazariy, yozma mashqlar o'quvchi uchun zerikarli bo'lsa, unda xilma-xil amaliy mashqlarni qo'llash kerak. Buning uchun mashqlarning turli va rag'batlantiruvchi shakllaridan foydalanish zarurdir. Ta'lim o'yinlari bu yerda muhim qo'shimcha hisoblanadi. Fransuz tilini o'rganishda har bir metod muhim ahamiyatga egadir: xotira o'yinlaridan tortib keng ko'lamlil ro'lli o'yinlargacha. Ushbu o'yinlar va viktorinalar orqali fransuz tilini zavq bilan o'rganish mumkin.

Bolalar o'yin orqali o'z shaxsiyatini rivojlantiradilar. Ular o'zlarining kuchli tomonlari va qobiliyatlari haqida bilimga ega bo'lishadi, shuningdek

ularning cheklovlari haqida ham mulohaza yuritish, boshqalar bilan hamkorlik qilish, tinglash va muzokaralar qoidalari kabi ijtimoiy va til qobiliyatlari bolalarga shaxslar aro munosabatlarni shakllantirishga yordam beradi. Agar mojarolar yuzaga kelsa, o'yinda turli xil yechim strategiyalarini sinab ko'rish mumkin. Bu esa bolada muammolardan o'zi mustaqil yechim topib chiqib ketish ketishni va hayotiy masalarini o'zi mustaqil hal qila olish ko'nikmasini yaradi. Bu bilan bolalar dars davomida faqatgina ta'lim olibgina qolmasdan Shu bilan birgalikda bolalarning dunyo qarashi kengayadi. Dunyoga boshqacha nazar tashlay boshlashadi. O'yin orqali bolalar o'zlarining butun faoliyati uchun diqqatni jamlash,, o'zi uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni shakllantiradi. ijodkorlik va mustaqil fikrlash kabi ajoyib hislatlarga ega bo'lishadi. Bolalardagi uyalish, tortinchoqlik va qo'rquv hislatlari asta-sekin yo'qoladi va o'z fikrini bayon etishni boshlashadi. Turli xil ta'limiy o'yinlar tufayli mantiqiy fikrlash rivojlanadi. Shu qatorda o'quvchini rag'batlantirib turish zarur. Nafaqat o'qituvchilar, balki ota-onalar ham o'z bolasini rag'batlantirish kerak.

Darslarni innovatsion texnologiyalardan foydalanish asosida tashkil etish ijobiy natija beradi, chunki o'qituvchi innovatsion faoliyat yuritgandagina ta'lim mazmuni o'zgaradi. Fransuz tili fanidan mashg'ulotlarni olib borishda pedagog xodimlarning ixtisosi, bilimi va ko'nikmalari, kasbiy mahorat darajasi, dunyo qarashi, shaxsiy psixologik xususiyatlarni hisobga olgan holda, innovatsion texnologiyalardan foydalanish zamonaviy dars berishning asoslarini yaratishdek ulkan pedagogik g'oyalarga zamin bo'lishi mumkin. Bugungi kunda o'quv mashg'ulotlari samaradorligini oshirish maqsadida quyidagi usullar qo'llanilmoqda: "Klaster", "Aqliy hujum", "Kichik guruhlarda ishlash", "Rolli o'yin", "Press usuli", "BBB", "Orfografik estafeta", "6x6x6", "Yumaloqlangan hor", "Sinkveyn", "Zigzag", "Yozma bahslar", "Qarorlar shajarasi", "Baholovchi munozara", "Oxirgi so'zni menga bering", "Modelli dars", "Yakun chiqaruvchi plakat", "Yelpig'ich", "Charxpalak", "Fikrlovchi qalpoqcha", "Mendan faxrlanaman" kabi. Fransuz tili darsida interfaol metodlar va ta'limiy o'yinlardan foydalanish o'quvchilarni mustaqil fikrlashga, ijodiy izlanish va mantiqiy fikrlash doiralarini kengaytirish bilan bir qatorda ularni fanga bo'lgan qiziqishlarini ham orttiradi.

Fransuz tili darslarida muammoli ta'lim texnologiyasidan foydalanib o'quvchilarda ijodiy va mustaqil fikr yuritishni rivojlantirishda innovatsion yondashish o'quvchi va o'qituvchining izlanishlariga poydevor sanaladi, hamda ta'lim sifatining natijaviyligini ta'minlaydi. Biroq, ko'pincha aniq maqsad uchun to'g'ri o'yinni topish oson emas. Darhaqiqat, mashg'ulotga u yoki bu o'yin

omilini kiritish orqali o'yinlarni o'zingiz o'ylab ko'rish odatda oddiyroq va maqsadga muvofiqdir.

Yuqorida aytilgan o'yinlardan darsning turli bosqichlarida foydalanish mumkin. Bularning barchasi bolalarning o'ziga xos ish sharoitlariga bog'liq. Fransuz tili darsi shunchaki o'yin emas. O'qituvchi va bolalar o'rtasidagi ishonch va muloqot qulayligi o'yin muhitidan kelib chiqadi. O'yin yordamida o'qituvchi bolalarni jiddiy suhbatlarga chorlaydi, har qanday real vaziyatlarni muhokama qiladi. Zamonaviy metodlar fransuz tilini o'rganishda o'quvchilarning kognitiv faolligini oshirishga yordam beradi.

Xulosa qilib aytganda, fonetik o'yinlar - o'quvchilarni begona tovushlarni talaffuz qilishga o'rgatish, she'rlarni ovoz chiqarib, aniq o'qishga o'rgatish, ularni rollarda ijro etish maqsadida o'rganish. O'qituvchi tovush hukmron bo'lgan fonetik she'rni o'qiydi. Bolalar buni taxmin qilishlari kerak. Leksik o'yinlar - o'quvchilarni tabiiy muhitga yaqin vaziyatlarda lug'atdan foydalanishga o'rgatish, o'quvchilarning nutqiy fikrlash faoliyatini faollashtirish, og'zaki reaksiyani rivojlantirish, o'quvchilarni so'z mosligi bilan tanishtirish. Chet tillarini o'rgatish samaradorligini oshirish ko'p jihatdan maktabning o'quv-moddiy bazasiga, o'qituvchining qanday o'quv vositalariga ega ekanligiga va o'quv jarayonida ulardan qanday foydalanishiga bog'liq.

#### FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Usmonov A.I. Zamonaviy axborot texnologiyalari. "Akademiya", 2007y.
2. Abdiyev Sh. Ta'lim sifat samaradorligini oshirishda axborot texnologiyalarining o'rni. Uslubiy ko'rsatma. Samarqand, 2015y.
3. Sh. A. Do'stmuhammedova, Z. T. Nishonova, S. X. Jalilova, Sh. K. Karimova, Sh. T. Alimboyeva "Pedagogik psixologiya", Toshkent 2023y
4. FRANSUZ TILI HAQIDA TUSHUNCHA IFODALOVCHI FRAZEOLGLAR. Ilmiy taraqqiyot. 2021.